

Heistad, 15.10.18

Høringsuttalelse på konsekvensutredning for mulig deponi for farlig uorganisk avfall i Brevik.

Viser til den utsendte rapport fra Multiconsult med 21 delutredninger for ulike tema basert på fastsatt planprogram.

Vi har etter beste evne studert de foreliggende dokumenter ut fra befolkningens- og barn og unges ståsted og i et regionalt og nasjonalt perspektiv.

Siden systemet med konsekvensutredninger er slik at NOAH selv kan være oppdragsgiver og selv velger selskapet Multiconsult som ansvarlig for rapporten stoler vi på at det er Klima- og Miljødepartementet som vurderer konsekvensene av deponiet for mennesker og miljø.

Vi er bekymret over hvor store de samlede miljøbelastninger et nærmiljø og en region kan akseptere?

Vi leser om de rikspolitiske retningslinjene for å styrke barn og unges interesser i planleggingen. I følge Multiconsult virker utredningen å være betryggende. Men hva med barn og unges psyko-sosiale utfordringer ved å bo og leve i et tungt industrielt miljø med omfattende tungtransport og andre belastende miljøutfordringer?

Utredningen viser til at tungtransport blir minimal i forbindelse med deponiet siden transporten fra Langøya til Brevik skal skje med båt. Hva med all transport mellom Norge og Sverige for å frakte søppel til Sverige hvor det brennes til flyveaske og fraktes tilbake til Langøya. Og hva med transporten fra Danmark? Denne omfattende tungtransporten ble drøftet i Stortinget 17.mars 2015. Daværende minister fortalte at saken var under behandling. Hva har skjedd med saken?

All denne transporten av flyveaske må til for å nøytralisere avfallssyren fra Kronos Titan i Fredrikstad. I følge Multiconsult utgjør dette 80% av behandlet avfall på Langøya. Seriøse selskaper er i ferd med å behandle syren med annen teknologi ut fra målet om den sirkulære økonomien.

Det viser seg nå at Norcem seriøst vurderer uttak av mer kalkstein fra Dalen gruve og viser til at dette ikke kan utføres samtidig som driften av et deponi av farlig avfall.

Hva med alle ressursene som ble benyttet av staten, industrien, fylket og kommunene i 80-årene grunnet av at Grenland var Norges mest forurensede område. Skal Grenland nå løse miljøproblemene for Skandinavia fordi staten ikke etablerer klokere løsninger enn deponi for å behandle farlig avfall?

Heistad Arbeiderlag har over en 2-3 års periode sendt flere brev om mulige konsekvenser av et deponi i Brevik til Direktoratet, departementet og fylkesmannen i Telemark som vi aldri har fått noe reaksjon på.

Når vi nå sender denne høringsuttalelsen på foreliggende konsekvensutredning håper vi å bli behandlet seriøst og vedlegger det notatet vi sendte som reaksjon på forslag til planprogram Dalen gruve og som underbygger våre problemstillinger.

Mvh.

Heistad Arbeiderlag

Vedlegg.

KLIMA OG MILJØDEPARTEMENTET

postmottak @kld.dep.no

«forslag til planprogram-Dalen gruve»

Brevik, 30.01.2018

Høring av forslag til planprogram for et mulig deponi i Brevik.

I notatet fra Klima- og miljødepartementet av 13.12.2017 står det at planprogrammet skal legges til grunn for arbeidet med konsekvensutredningen. Videre står det at konsekvensutredningen skal avklare hvilke konsekvenser tiltaket vil kunne få for miljø og samfunn.

Heistad Arbeiderlag er av mange grunner uenig i en eventuell etablering av deponi for farlig avfall i Dalen gruver. Det mest kritiske er nærheten til skole og boområder samt ulykkesrisiko. Vi støtter uttalelsene fra Brevik Vel og Fellesforum for Heistad, Brattås og Skjelsvik. Videre støtter vi uttalelsene fra Norges Naturvernforbund, Naturvernforbundet i Telemark og Grenland og vil i det etterfølgende begrunne vår holdning.

MILJØ OG SAMFUNN

Siden det er NOAH som er forslagstiller regner vi med at det er Klima- og miljødepartementet som ivaretar konsekvensene for miljø og samfunn og dermed også forholdene for lokalbefolkningen.

Basis for å mene noe om det aktuelle planprogram må være myndighetenes beslutninger knyttet til Parisavtalen og målsettingen med Baselkonvensjonen.

EU peker på at deponiløsninger ikke er fremtiden.

Baselkonvensjonen anbefaler at hvert land må ha tilstrekkelig behandlingsskapasitet for farlig avfall så nært kilden som mulig.

Lokalt har vi forståelsen for behovet for deponier der man ikke finner andre løsninger i tråd nasjonale og internasjonale avtaler og den sirkulære økonomien.

Lokalt har vi tatt medansvar for at Norsk Avfallshåndtering AS, nå RENOR, i 1999 etablerte anlegg ved sementfabrikken for mottak og behandling av **50 000 tonn farlig avfall i året**.

I tillegg har sementfabrikken konsesjon for å brenne **150 000 tonn annet avfall i året**.

Nå dreier det seg om NOAHS planer om i tillegg å **deponere 800 000 tonn farlig avfall i året i minst 25 år**.

Innenfor planområdet har Grenland Havn etablert en nasjonalhavn med stor aktivitet og betydelige transportmengder til lands og til havs.

Summen av nevnte industrielle og trafikale aktiviteter skaper svært mye **trailertransport, støy, støv, farlig gass og ulykkesrisiko** som skaper bekymring hos foreldre og besteforeldre over barn og unges bo og oppvekstmiljøer.

Hvilken instans i Norge er det som påser at ikke enkelte lokalmiljø får for store negative miljøbelastninger ?

Siden NOAH i sitt planprogram velger å se bort fra all annen aktivitet i området forutsetter vi at Klima og miljødepartementet vurderer de samlede miljøbelastninger lokalt og nasjonalt i sammenheng med deponiutfordringene.

Vi leser at klima og miljødepartementet uttaler at miljøgifter og farlig avfall er en alvorlig trussel mot kommende generasjoners helse, at avfall er en ressurs og at utslippene fra transport må reduseres kraftig.

Vårt utgangspunkt er Porsgrunn Bystyrets behandling 05.03.2015. og som gjorde nærmest enstemmig og tverrpolitisk vedtak:

«Norge må ta ansvar for de avfallsstoffer som vi produserer på en bærekraftig måte. For å få en helhetlig avfallshåndtering forventer Porsgrunn kommune at staten etablerer en nasjonal plan for håndtering av farlig avfall og oppsirkulering av avfallsressursene.»

«Planprogram for etterbruk av Dalen gruve til avfallsbehandlingsanlegg og deponi stanses»

Dette vedtaket ble støttet av 5 andre kommuner i regionen og vi forutsetter at staten respekterer lokaldemokratiet og responderer på forslaget om en nasjonal plan.

Klima- og miljødirektoratet har akseptert at NOAHs deponi på Langøya har vært en nasjonal og skandinavisk løsning for å kvitte seg med farlig avfall i 23 år !

Så lenge Klima- og miljødirektoratet aksepterer denne deponiløsningen av 800 000 tonn farlig avfall i nye 25 år slik NOAH nå planlegger i Dalen gruver blir det ikke nok fokus på andre løsninger på behandling og redusering av avfall i tråd med den sirkulære økonomien.

Av utkastet til Planprogram fremgår det at internttransporten blir minimal.

Hva så med eksternttransporten – skal ikke den tas med?

I forbindelse med Parisavtalen fremgår det fra Norges side at «Reduksjon av utslippene fra transportsektoren» er en av de 5 viktigste områdene som Norge skal satse på.

Transportsektoren er en av de største sektorene for klimagassutslipp i Norge. I tillegg kommer støy og ulykker for befolkningen.

17 mars 2015 stilte Per Rune Henriksen, medlem av klima og miljøkomiteen, i sak nr.6 følgende spørsmål til klima og miljøministeren: «Hva vil statsråden gjøre for å hindre at markedet blir en herre i avfallspolitikken i stedet for en tjener»

I en omfattende debatt som fulgte i stortinget kom det frem at allerede i 2010 gikk 20 000 trailerlass med avfall fra Norge til Sverige for forbrenning. Fra forbrenningsanleggene transporteres flygeaske tilbake til Norge fra Sverige og Danmark for deponering på Langøya.

Det ble under møtet påpekt av statsråden at det ble arbeidet med denne saken. **Hva har skjedd?**

Mange mener, også innenfor bransjen, at organiseringen av avfallstransporten skaper mye unødvendig transport og forurensing.

Dette er et eksempel på hva Porsgrunn bystyre forventet at en nasjonal plan kunne finne bedre løsninger på i tråd med Parisavtalen og Baselkonvensjonens intensjoner.

Det arbeides nå i mange land med alternative løsninger til store deponier i tråd med den sirkulære økonomien. Forskning viser at store verdier går tapt om vi ikke resirkulerer det farlige avfallet.

Etter vår mening burde myndighetene for lengst igangsatt forskningsprogrammer, eventuelt i samarbeid med andre land, for å finne de kloke løsningene for nær fremtid.

Når stortinget har gitt markedet full råderett til å etablere tiltak for å løse avfallsutfordringene er det uforståelig at miljømyndighetene nærmest har gitt NOAH enerett på løsninger og at internasjonale anbudsrunder på utfordringen ikke benyttes.

Følgende står å lese i miljømyndighetenes dokumenter:

«Det norske systemet for avfallshåndtering har som hovedmål å sikre at avfall tas hånd om, slik at det blir minst mulig skade og ulempe for mennesker og miljø, og at kostnadene til avfallsbehandling skal dekkes av den ansvarlige for avfallet»

Er det da slik at lokale bo- og oppvekstmiljøer for barn og unge skal leve med konsekvensene av et deponi for farlig avfall i sitt nærmiljø, industrien kan kjøpe seg ut av problemene og andre kan tjene seg rike på løsningene ?

Det er naturlig nok fristende å kun satse på store deponier, med importvirksomhet, når slik virksomhet gir god økonomisk avkastning.

Tilslutt vil vi nevne at sentrale myndigheter i 1980 årene definerte Grenland som Norges mest forurensede område. Omdømmet vi fikk ga oss store utfordringer med tilflytting og nye arbeidsplasser. Miljødepartementet ved statsråd Sissel Rønbeck tok initiativ og i samspill mellom sentrale og lokale myndigheter, industrien, partene i arbeidslivet og frivillige organisasjoner ble det satt i gang omfattende prosesser. Ved store investeringer i privat og offentlig sektor over mange år fremstår nå Grenland som et fint område å bo og skape arbeidsplasser. Fremdeles er Frierfjorden pålagt restriksjoner ved inntak av fisk og skalldyr.

For oss virker det urimelig at Grenland nå eventuelt skal løse miljøutfordringene for Skandinavia og at regjeringen aksepterer den store transportmengden av avfallet.

PLANPROGRAMMET

Det må fremgå hva som er forskjellen på NOAHS eventuelle deponiløsning i Dalen gruver i forholdet til deponier i andre land, som setter **strengt avstandsgrenser** mellom befolkningen og deponier.

Den store direkte og indirekte **transportmengden til lands og til vanns** lokalt, nasjonalt og internasjonalt må være med for å synliggjøre konsekvensene av denne måten å behandle avfallet på i Norge. Store internasjonale deponier er ikke i tråd med myndighetenes klare mål om sterk reduksjon av unødvendig transport og er ikke i tråd med Baselkonvensjonen.

Ulykkesrisikoen på kort og lang sikt vil alltid være tilstede med så stor industriell og transportmessig aktivitet som allerede finnes i området ved håndtering av store mengder ulikt avfall. Dette ble betydelig bekreftet i 1976 da et stort ras i gruvene, **som ifølge ekspertene aldri kunne skje**, førte til et krater i terrenget på nærmere 5 mål som åpnet seg ca. 100 meter fra nærmeste hus. På grunn av tidspunktet raset skjedde var det få folk i gruva så man unngikk dødsfall, men vegger innen gruva ble blåst i stykker grunnet trykket som oppstod da hele fjellpartiet raste ned i gruva.

På vegne av Heistad Arbeiderlags styre (s) og deponiutvalg (d).

Merete Sjølie Pedersen, leder (s,d) Randi Berntsen (s)

Roy Engen (s) Fredrik Pedersen (s)

Svein Erik Skjei (s,d) Brit Ejme (d)

Rolf Ejme (s) Eivind Thorsen (d)

Bente Lundsholt Mathisen (s) Ivar Moen (d)

Tommy Berge Olsen (s)